

RUDOLF STEINER

Z obrazného písma
Janovy apokalypsy

II. ČÁST

Věk sedmi pečeti. Podstata skupinových duší atlantského věku. Čtyři lidské skupinové duše. Válka všech proti všem a její příprava. Spojení mezi egoistickým usycháním duševních sil a tuhnutím produktivních sil Země.

Rozdíl mezi vývojem duše a tělesným vývojem. Skrze Kristův princip se člověk pozvedá k univerzální lidské lásce. Volání Mistrů moudrosti a souzvuku pocitů. Nikolaité a černý mág Balaám.

Rozdíl mezi vývojem duše

TŘETÍ PŘEDNÁŠKA

Kristiania, n. května 1909

Je nám jasné, že sedm listů v prvních kapitolách Apokalypsy je autorem Zjevení určeno sedmi představitelům sedmi kulturních epoch poatlantského období, které následovalo po velké vodní katastrofě nazývané také potopa. Věk, který nastane po sedmi poatlantských kulturních obdobích, je zasvěcenci zjeven v sedmi pečetích jako sedm období, která se rovnají obdobím naší poatlantské doby.

Především si musíme ujasnit, že vývoj lidské duše bude muset v budoucnu projít mnoha a mnoha změnami. Čím více se vracíme k časům starého, ztemnělého pocitu sebe sama, čím více nacházíme temnou jasnozřivost, tím méně a méně se nám lidé jeví jako individuality. Pokud se vrátíme daleko do atlantských dob, vidíme lidi nikoli jako individuální bytosti, ale jako bytosti spojené vědomím do skupinových duší. Ale i v historických dobách nacházíme v posledních předkřesťanských staletích skupinovou duši; tehdy se člověk ve střední Evropě cítil být členem jednoho organismu, členem kmene. Tacitus²² vypráví o tom, jak se jednotliví Cheruskové necítili jako jednotlivci, ale jako členové kmenového Já.

V raném atlantském období zjišťujeme, jak jsou si lidé na rozsáhlých, rozlehlých územích velmi podobní; rozpadají se do skupin, které jsou si velmi podobné. Zhruba v polovině atlantského období se lidstvo ještě rozpadá na čtyři hlavní skupiny. V prvním atlantském vývoji jsou si členové jednotlivých skupin stále velmi podobní, postupně se ale skupiny od sebe výrazně odlišují. V té době jasnovidec viděl jen velmi málo z toho, co dnes tvoří fyzické tělo; fyzické tělo člověka bylo stále z velmi měkké hmoty, podobně jako tělo některých mořských živočichů, které lze dnes jen stěží odlišit od zbytku vody. V té době byl vzduch zcela prostoupen vodním živlem a fyzické tělo člověka bylo v té době ještě velmi těžko odlišitelné od tohoto živlu, který ho obklopoval. Kosti a nervový systém však byly přítomny jako síly již v té době. Teprve tuhnutím se člověk stává skutečným pozemšťanem.

Chceme-li popsat různé lidské bytosti té doby v souladu s dnešními představami, můžeme se nejprve podívat na ty, kteří měli nejvíce

zformovanou svou fyzickou podstatu. Okultista je nazývá býčimi lidmi. Lidé, u nichž je nejvíce rozvinuté éterické tělo, jsou agresivní lidé, lidé se silnou povahou, lví lidé. Třetí skupina má astrální tělo, které velmi silně ovládá ostatní končetiny; to je skupina, která se nyní nazývá skutečné lidské bytosti. Pak jsou tu lidé, které bychom mohli nazvat orly, kteří již své Já vyvinuli tak, že vládne ostatním. Můžeme tedy mluvit o těchto čtyřech skupinových duších, které jasnovidce vnímá při pohledu do oněch dávných dob.

Tyto čtyři skupiny lidí se vyznačovaly tím, co se nejvíce projevilo dole na Zemi. Tehdejší býčí lidé měli trávicí soustavu nejvíce vyvinutou; lví lidé pak srdce a krevní oběh ... [Mezera v záznamu.] Jasnovidce může vidět čtyři takové skupinové duše; ty se objevují při zasvěcení v astrálním světě. To, co se pak jasnovidci jeví, lze přibližně srovnat s tím, jaká jsou tato čtyři zvířata dnes. Kdo se dívá na vývoj dnešního lidstva okultním pohledem, ten vidí tento obraz čtyř lidských skupin symbolizovaných těmito čtyřmi zvířaty.

Válka všech proti všem bude projevem stále rostoucího egoismu, který se projevuje už v dnešním lidstvu, protože se lidské Já stává stále silnějším. To bude konec poslední poatlantské kultury. I tato katastrofa bude mít své poslání, své využití pro pokrok celého lidstva. Velká válka všech proti všem bude něco mnohem horšího než dnešní válka se zbraněmi. Bude to válka duší, duší, které si už nerozumějí, válka tříd, stavů. Tato budoucí katastrofa je pro současné vědomí těžko pochopitelná.

Atlantané byli mágové. Stejně jako dnes člověk využívá síly, které dřímají v uhlí, tak Atlantané využívali síly v semenech; síly semen různých organismů dávali do služeb svých technologií, svého průmyslu.

Mezi těmito silami existuje tajemná souvislost. Dokud Atlantané správně používali síly semen, bylo to v souladu s působením sil vzduchu a vody. Od poloviny atlantského období však magie Atlantánů stále více směřovala ke svému morálnímu úpadku a v mystériích černých okultních škol se tato magická moc strašlivě zneužívala. Tyto síly byly dány do služeb nejhroznějšího egoismu. Síly vzduchu a vody se tak stále více rozrušovaly, až musela nastat atlantská obrovská vodní katastrofa. Ti, kdo dnes znají tajemství použití těchto sil, dobře vědí, že kdyby se takové síly semene použily dnes, byly by to síly černé magie, které by to

způsobily. Magie se nikdy nesmí používat pro sobecké účely. Proto se ani dnes nesmí síly semen rostlin používat ve službách bílé magie. V lemurských dobách se však využívaly síly semen zvířat. Kdekoli však dochází ke zneužívání těchto zvířecích růstových schopností, tam se probouzí nejstrašnější síly ohně, vulkanický prvek Země.

Dnes tyto věci nejsou tak zřejmé; dnes je prvek sebelásky, překypujícího egoismu v člověku příčinou zpusťování, vylidnění těch částí Země, které tento egoismus vynesly na vrchol. Je pravda, že na povrchu Země se tato válka všech proti všem připravuje, protože existuje spojení mezi egoistickými silami duše a ztuhnutím produktivních zemských sil. O tom nám vypráví severský mýtus o soumraku bohů.

Nejprve se však musíme naučit chápat rozdíl mezi vývojem duše a tělesným vývojem. V různých epochách se lidské duše znovu a znovu ocitají v jiných tělech, a protože tyto duše jednoho dne uvidí konflikt, který zavládne mezi lidskými dušemi narozenými v poslední poatlantské době, bude to pro ně lekce, jak se osvobodit od egoismu. Tím se dostanou do doby, kdy budou mít plody vývoje principu Já, ale bez jeho škod. A pak přijde doba, která se bude podobat starým atlantským jasnovídným stavům, ale se svobodným sebevědomím. Člověk se pak v těchto sedmi kulturách poatlantské doby naučí, že pouze ve fyzickém těle se může probudit smysl pro sebe samého, ale člověk musí fyzické tělo opět dovést k službě duchu. Po válce všech proti všem dosáhne člověk takového stupně tělesnosti, že už nebude otrokem, ale bude pánem svého fyzického těla.

A tento impuls přichází právě skrze Kristův princip. Kristova událost se odehrává právě uprostřed mezi dobou atlantské katastrofy a války všech proti všem. Na jedné straně tedy člověk vděčí za pocit sebe sama ve fyzickém těle svému sestupu do hmoty a na druhé straně vděčí Kristově události za svůj vzestup spolu s výtobytky fyzického světa. Díky Kristovu principu se člověk povznese k univerzální bratrské lásce, k všeobecné lidské lásce, protože lidé se ve vzájemné lásce opět sjednotí.

Když se nyní podíváme zpět do doby původních skupinových duší Atlantidy a pak do budoucnosti, objeví se tyto čtyři skupinové duše znovu; v jejich středu bude stát Beránek jako symbol lásky, která sjednotí lidi v méně husté tělesnosti.

Tento stav však musí být připraven tím, že se již dnes odděluje malá skupina, která může předávat bratrskou lásku. Proto v naší době vznikl proud, který vede k bratrské lásce prostřednictvím skutečného duchovního poznání. Lidstvo nedosáhne bratrské lásky tím, že bude kázat bratrskou lásku, ale prostřednictvím znalostí. Kazatelé, kteří stále mluví o lásce, ničeho nedosáhnou, pokud není lidem dána moudrost, poznání vývoje, takovým způsobem, že se toto poznání stane životem v duši. Pak lidstvo dosáhne bratrské lásky. Duše toho dosáhne, když je prohřátá moudrostí; pak může vyzařovat lásku.

Proto Mistři moudrosti a souzvuku pocitů vytvořili tento proud pro vyzařování lásky do lidstva a pro příliv moudrosti do lidstva. Lidstvo, které spěje k válce všech proti všem, pak nalezne plody theosofického hnutí jako pochopení pro mír, zatímco ty ostatní povede lidská povaha ke svárům, neboť nevyslyšeli volání Mistrů moudrosti a souzvuku pocitů vycházející z Kristova impulsu ve čtvrtém období.

Podívejme se znovu na první období naší kultury, ke svátým říšiům, kteří poukazovali na Višvakarmana, jehož vnímali jako jasnovidci díky éterickým tělům atlantských zasvěcenců, které v sobě nosili. Duchovní pohled apokalyptického jasnovidce se upírá na Něj a vidí Ho, jak drží v ruce sedm hvězdných orákulí prostřednictvím sedmi říšiů. Tito svati, prostí muži chtěli probudit duchovní smysl lidstva tím, že mu řekli, že okolní svět kolem něj je májou neboli iluzí; pravdou nazývali pouze ducha, který se za ním skrývá - právě na něj poukazovalo sedm svátých říšiů. Člověk musel sestoupit do tohoto fyzického života, ale aby nesestoupil příliš hluboko do hmoty, musel do sebe nejprve vstřebat učení o máji neboli iluzi. Duše, které nyní přebývají v našich tělech, žily v indických tělech a tehdy se naučily považovat hmotu za iluzi. Ale všude kolem už byly duše mnoha lidí v poutech hmoty. Dnes to pro tyto re- inkarnované lidi znamená být teoretickými materialisty. Ty nejsou tak škodliví, protože v budoucnu z nich budou tyto myšlenky vyhnány tím, že Země zpustne a naživu zůstane jen duše, v níž dnes již nevěří. — Co je však horší, je praktický materialismus. V dávných dobách byl však tento materialismus ještě nebezpečnější, protože tehdy ještě existovaly vzpomínky na magické síly; materialismus pak musel vést k umění černé magie. Materialismus tedy v té době vždy znamenal úpadek do černé magie

a autor Apokalypsy o těchto lidech vždy mluví jako o Nikolaitech, kteří opustili první, slavnou lásku k duchu. Proto říká tam, kde má chválit, že lidé budou Nikolaity nenávidět.

Ve staroindické kultuře nacházíme černé umění nejméně; nejvíce ho nacházíme jako zneužití sil v Egyptě, protože Hermovo vysoké učení bylo zneužito v umění černé magie. Balaámem je míněn černý mág; proto autor Apokalypsy ve svém napomenutí pergamské církvi ve 14. verši říká: „Mám však proti tobě, že tam máš lidi, kteří se drží Balaáмова učení“ (Zj 2, 14). Nejde o obyčejné smilstvo, ale o rozvíjení sil hmoty, jde o černou magii.

V okultních školách prvního pokřesťanského období byla Apokalypsa oblíbenou knihou. Starověká mystéria se zabývala prapůvodní moudrostí, moudrostí Atlantánů. Na druhé straně křesťanská mystéria se naproti tomu snažila hledět do budoucnosti, nejen poznávat, ale také podněcovat vůli, aby lidstvo mohlo s duchovním dobrem procházet stále vyššími vtěleními a stále vyššími a vyššími hodnotami.